

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

**Tale til åbent samråd om spørgsmål CA i
Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg Onsdag
den 26. maj 2010 kl. 6.30.**

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål CA

”Vil ministeren redegøre for, hvad konsekvenserne bliver for miljø og natur samt landbefolkningen af, at der åbnes op for udenlandsk kapital, større husdyrbrug m.v., samtidig med at miljøkravene til landbruget svækkes?”

Svar:

- Jeg ser samrådsspørgsmålet nærmest som en fortsættelse af den debat om konsekvenserne af større landbrugsbedrifter, som vi havde i forbindelse med Folketingets behandling af den netop vedtagne ændring af landbrugsloven. Miljøministeren vil efterfølgende redegøre for de miljømæssige forhold, der hører under dennes ressort.
- Grundlæggende vil jeg dog gerne slå fast, at den mulighed, den nye landbrugslov giver for at etablere større husdyrbrug end hidtil, ikke i sig selv indebærer en øget miljøbelastning.
- Adgangen til at etablere større husdyrbrug vil i første omgang alene være en mulighed for en fortsættelse af den strukturudvikling, der har præget dansk landbrug – og alle

andre fremstillingserhverv, for den sags skyld – i en meget lang årrække.

- En strukturudvikling, som vel at mærke er af afgørende betydning for erhvervets konkurrenceevne, både på hjemmemarkedet og som eksporterhverv. Det skal her tages i betragtning, at de reale priser på landbrugsprodukter er faldet med næsten 90 % fra 1966 til 2008 i forhold til det generelle prisniveau. Det er en uomgængelig økonomisk konsekvens heraf, at produktionen pr. medarbejder i samme periode har skullet stige mindst tilsvarende, for at aflønningen kan holdes stabil. [Mandag morgen nr. 15, 19/4 2010 citerer FØI og Det Ethiske Råd].
- Derfor er det også således, at landbruget fortsat vil skulle udnytte alle både eksisterende og kommende rationaliserings og stordriftsmuligheder, hvis man skal fastholde sin konkurrenceevne. Jeg vil ikke her gå denne argumentation igennem, men blot henvise til den udmærkede gennemgang af spørgsmålet, som vi fik af professor Niels Kærgaard og direktør Henrik Zobbe fra Fødevarerøkonomisk Institut ved fødevarerudvalgets høring om landbrugsloven her nede i Landstingssalen i februar.
- Den ændring af landbrugsloven, som vi vedtog i marts måned, er derfor afgørende nødvendig for, at vi fortsat kan have en landbrugsproduktion i Danmark.
- Men når det er sagt, så skal det jo selvfølgelig ske på en måde, så det ikke indebærer en unødigt belastning af vores miljø. Udfordringen er tvært imod at udvikle produktionsmetoder og produktionsstrukturer, hvor den animalske produktion kan ske med en mindre miljøbelastning end hidtil.

Hvis teknologien på et tidspunkt mere eller mindre kan eliminere miljøbelastningen, vil der endda på sigt kunne ske en udvidelse af produktionen, uden at dette medfører en øget miljøbelastning.

- Med hensyn til de store husdyrbedrifter, så er der ikke tale om, at denne lovændring vil medføre, at alle eksisterende husdyrproduktioner nu skal udvides. Det vil der aktuelt slet ikke være plads til, med den nuværende teknologi.
- Der er derimod tale om, at den eksisterende husdyrproduktion fortsat stille og roligt vil blive koncentreret på færre bedrifter, lige som det er sket løbende siden 1950'erne.
- I forhold til landbefolkningen vil etableringen af større produktionsenheder give bedre muligheder for at samtænke disse på tværs af sektorerne. Det kan f.eks. være husdyrproduktion plus energiproduktion eller husdyrproduktion plus gartneriproduktion, som i Realdanias projekt med et tomatgartneri fysisk oven på en svinestald.
- Etableringen af større produktionsenheder vil også have positive effekter i forhold til at skabe gode arbejdspladser, både i forhold til arbejdsmiljøet og i forhold til det faglige miljø. Det er forhold, som jeg ved at rigtig mange af de unge, der er på vej ind i erhvervet, går rigtig meget op i.
- Etableringen af større enheder vil gøre det muligt at udfase produktionen på en lang række mindre husdyrbrug med ældre staldanlæg, som i dag er placeret uhensigtsmæssigt i forhold til enten naboer eller særlig følsom natur eller for den sags skyld begge dele. På sigt må der derfor forventes færre nabogener end i dag.

- Nyetablerede større anlæg vil derfor muliggøre både en mere hensigtsmæssig placering af disse, og en øget anvendelse af den nyeste miljøteknologi, og vil derfor i sig selv bevirke en formindsket miljøbelastning pr. produceret enhed.
- Det er selvfølgelig en udfordring at sikre en hensigtsmæssig placering af disse større anlæg, men det ved jeg, at miljøministeren er i fuld gang med at løse, så det skal jeg ikke komme nærmere ind på.
- Til gengæld vil jeg gerne pege på de perspektiver, der er i landbrugslovens nye muligheder for at etablere jordløse husdyrproduktioner. Det indebærer kort sagt, at man ikke fremover skal binde meget store beløb i køb af jord ved etablering eller udvidelse af eksisterende husdyrproduktioner. Blot skal man råde over de nødvendige udspretningsarealer til gyllen, eller kunne skaffe sig af med gyllen på anden vis.
- Og det er her, det kan blive interessant. Hvis vi på denne måde kan skabe et incitament til at færdigudvikle den allerede eksisterende teknologi til alternativ udnyttelse af gyllen, det være sig til biogas eller på anden vis, så vil det på sigt kunne mindske behovet for gylleudspredning ganske betragteligt. Helt bortset fra, at der er et teknologisk potentiale i at kunne mestre denne teknologi, som man heller ikke skal være blind for.
- Men det er konkret fremtidsmusik.
- Hvad der er relevant i dag er som sagt,

- at nye, større brug alt andet lige vil være en miljømæssig fordel pr. produceret enhed,
- at dette ikke her og nu resulterer i en større samlet produktion eller åbner for en større miljøbelastning pr. ha, og
- at landbrugsloven nu åbner for en mere hensigtsmæssig placering af disse nye anlæg, både i forhold til naboer og i forhold til miljøet.